

ARCHEOLOGIE ONTDEKKING 'GOUDEN PEELHELM' POSTUUM RECHTGEZET: MEERDERE VINDERS

Het verdriet van opa Pier en makker Driek is weg

Gebbel Smolenaars is niet de enige vinder van de gouden helm in de Peel. Nazaten van Driekske Slaats en Pier Janssen kregen ruim een eeuw na de vondst erkenning in Leiden.

Harry Weerts
harry.weerts@ed.nl
Helenaveen/Leiden

Peter Janssen kan na afloop van de mededeling uit de mond van conservator Jasper de Bruin zijn tranen nauwelijks bedwingen. „Eindelijk gerechtigheid voor mijn opa Pier.”

Ze zijn woensdag naar Leiden gereisd met een missie, Peter Janssen (88) en Jet Bergmans (89). De kleinzoon van Pier Janssen en jongste dochter van Driekske Slaats zochten erkenning van het Rijksmuseum van Oudheden. In een bus vol familieleden en sympathisanten reizen de twee inmiddels hoogbejaarde nazaten naar Leiden om de museumconservator een petitie aan te bieden.

Een luisterend oor

Ook Janssen en Slaats graven op 17 juni 1910 mee een Romeinse helm uit het veen van de Peel, op een steenworp afstand van Helenaveen. Dat beweren hun nazaten al tijden. Ze vinden tot hun ontroering een luisterend

oor in Leiden. Conservator De Bruin noemt hun bevindingen van groot historisch belang en zegt zelfs een lezing in Helenaveen over het onderwerp toe. Een succes voor de families Janssen en Slaats. Het museum noemt misschien niet expliciet de namen Pier Janssen en Driekske Slaats, maar spreekt voortaan van meerdere turfstekers die de helm vonden.

Voor kleinzoon Janssen is daarmee na tachtig jaar een missie volbracht. Hij weet nog dat hij als ventje van acht met opa Pier aan het vissen is, als die vertelt over het grote verdriet dat hem was aangedaan. Gebbel Smolenaars verkocht ruim een eeuw geleden de helm aan het museum en ging strijken met de eer en het vindingsloon van 1200 gulden. Maar ook Pier en Driek hadden als medevinders recht op een deel van dat bedrag en de eer, vonden zij.

'Ho, stop eens'

Dat tragische verhaal van gemiste eer raakt kleine Peter diep in zijn ziel. „Ik beloofde mijn opa dat ik niet zou rusten tot hij eerherstel kreeg.” Die

krijgt hij nu, postuum. Zonder Pier zou er nooit een gouden helm in Leiden zijn tentoongesteld, vult de kleinzoon aan.

Smolenaars stond op het punt het eeuwenoude voorwerp in stukken te hakken. 'Ho, stop eens': die woorden van Janssen bewaarden het artefact voor de eeuwigheid. Ook voor Jet Bergmans voelt de Leidse erkenning als rehabilitatie. „Het maakte echt indruk in het leven van mijn vader.”

'Er zijn altijd direct veel omstanders'

Het leek museumconservator De Bruin al sterk dat er maar één vinder zou zijn geweest. Het ontginnen van veen kostte immers heel wat mankracht. „En bij een archeologische vondst zijn er altijd direct veel omstanders, weet ik uit eigen ervaring.”

De firma Steegh en Esser ontgon destijds in opdracht van de gemeente Deurne het veen in de Peel. „Dat was ontginning op industriële schaal. Werkers stonden in rijen van tientallen turf te graven”, zo legt Huub Kluijtmans uit.

Deze heemkundige schreef eerder

▲ De nazaten van Driekske Slaats en Pier Janssen en sympathisanten bij het monument in Helenaveen. FOTO RENÉ MANDERS/DCI MEDIA

▼ De gouden helm, pronkstuk in het Rijksmuseum van Oudheden. FOTO COLLECTIE RMO/TON VAN DE MEULENHOF

al het boek *De Gouden Peelhelm*. Al lang is Kluijtmans er heilig van overtuigd dat er drie vindsters waren van het Romeinse historische voorwerp. Kluijtmans steunt de nazaten en is dus ook van de partij in Leiden. Hij zamelde heel wat documenten in om het verhaal van Pier en Driekske te onderbouwen. „Het is een zeer geslaagde middag”, zegt hij na afloop.

Historische trip naar Leiden voor de nazatenverhalen

Al ruim een eeuw geleden zong in de Peel rond dat drie turfstekers even buiten Helenaveen op een Romeinse helm stuitten. Kostbare geschiedvertelling, volgens De Bruin. „Als archeoloog kom je minder aan luisteren naar gesproken verhalen toe dan je zou willen.”

Een historische trip naar Leiden voor de nazaten van Driekske en Pier, in meerdere opzichten. De bus volgt letterlijk het spoor van de Romeinen langs de Oude Rijn. Onderweg maakt de touringcar een tussenstop bij de overblijfselen van het Romeins fort Hoge Woerd. De archeologische protestreis kan natuurlijk niet toepasselijker worden afgesloten dan bij het voorwerp waar het allemaal om te doen was. Dat glinstert nog altijd achter de vitrine. Janssen en Bergmans staren er vol bewondering naar, zonder pijn in het hart.